

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

ISSN 2708-9827(online)

ISSN 0201-419X(print)

<https://doi.org/10.37919/0201-419X.2021.94>

КУЛЬТУРА СЛОВА

CULTURE

OF THE WORD

Збірник наукових праць

Заснований у 1967 р.

Випуск 94

ВИДАВНИЧИЙ ДІМ ДМИТРА БУРАГО
Київ 2021

Засновники:

Національна академія наук України, Інститут української мови.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ № 11864 – 735Р від 19.10.2006.

Включено до переліку друкованих наукових фахових видань України категорії «Б» (наказ МОН України від 29.06.2021 № 735).

Відповідальна за випуск – Г.М. Сюта.

Редакційна колегія:

О.П. Левченко (головний редактор), С.Я. Єрмоленко (заступник головного редактора), С.П. Бибик (заступник головного редактора), А.Ю. Ганжа (відповідальний секретар), Б. Беднаржікова (Чехія), П.І. Білоусенко, Л.П. Васильєва, С.О. Вербич, К.Г. Городенська, П.Ю. Гриценко, І.А. Казимирова, Я.В. Капранов, Є.А. Карпіловська, Т.А. Коць, М.В. Мамич, О.Г. Межов, З.О. Пахолок, С.О. Соколова, Г.М. Сюта, В.П. Шульгач.

*До друку рекомендувала вчена рада Інституту української мови
НАН України (протокол № 8 від 1 липня 2021 року)*

Ключова тема 94 випуску наукового збірника «Культура слова» – «Образ МІСТО в українській лінгвокультурі». Проаналізувавши найширший часовий спектр різножанрових і різноматичних текстів (І. Нечуй-Левицький, В. Підмогильний, Б.-І. Антонич, П. Загребельний, Ю. Щербак, С. Жадан, поети шістдесятники, автори-постмодерністи), дослідники переконливо засвідчили стійкість уваги українських письменників до теми міста від кінця 19 ст. до сьогодення.

З'ясовано питання граматичної та лексико-семантичної організації поетичної мови Лесі Українки.

У рубриці «Постагі українських мовознавців» актуалізовано інформацію про константи наукового мовомислення В. М. Русанівського.

У науково-популярній формі представлено теоретичні питання сучасного українського щоденниковознавства

Висвітлено лінгвокультурологічний зміст фразеологізмів із компонентом-антропонімом.

Запропоновано практичні рекомендації щодо дотримання чинних лексичних і граматичних норм.

Адреса редакції:

Інститут української мови
Національної академії наук України,
вул. М. Грушевського, 4, Київ, 01001.
Тел.: 278-4281, 279-1885;
e-mail: kultura-slova@ukr.net

ЗМІСТ

МІСТО В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІНГВОКУЛЬТУРІ: ПЕРЕГУК ПОКОЛІНЬ

<i>Мялковська Людмила</i> І. Нечуй-Левицький & В. Підмогильний: тексти про <i>Київ</i>	7
<i>Тележкіна Олеся</i> <i>Харків</i> : онім і образ в українській поезії.....	20
<i>Бибик Світлана</i> <i>Ворошиловград</i> – метафора лінгвокультурної пам'яті (за однойменним романом С. Жадана)	28
<i>Голікова Наталія</i> Мислеобраз «місто» в художньо-персонажному дискурсі Валер'яна Підмогильного...	46
<i>Сюта Галина</i> « <i>Стаю урбаністом, не можу без міста...</i> » (місто і людина в поетичному дискурсі ХХ століття).....	57
<i>Гоцинець Ірина</i> Образи «місто» і «село» як фрагменти мовоопису чорнобильського простору.....	75
<i>Голоюх Лариса</i> Мовні знаки субкультури міста в романах Сергія Жадана.....	86
<i>Сенькович Ольга</i> Мовна естетика образу <i>місто</i> у поетичних текстах Б.-І. Антонича	96
<i>Іваненко Ірина</i> « <i>Місто тихе, срібношате, колихане в колісці зір...</i> » (епітетні характеристики <i>міста</i> в українській поетичній мові ХХ століття).....	109
<i>Мовчун Лариса</i> Структура і динаміка римового поля «місто».....	120
<i>Ганжа Ангеліна</i> Мовний ландшафт кінодокументалістики про Павла Загребельного.....	130
<i>Руда Олена</i> Урбанолінгвістика в Україні: надбання та перспективи досліджень.....	140

СЛОВО В ТЕКСТАХ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

- Городенська Катерина* Семантико-синтаксична та лексична специфіка вокатива в ідіолекті Лесі Українки..... 165
- Коць Тетяна* Лексико-семантична парадигма поняття «тиша» в мовотворчості Лесі Українки 173

ПОСТАТІ УКРАЇНСЬКИХ МОВОЗНАВЦІВ

- Єрмоленко Світлана* Константи наукового мислення академіка В.М. Русанівського 185

З ІСТОРІЇ КУЛЬТУРИ І ПИСЕМНОСТІ

- Сирко Ірина* Оцінно-пізнавальний аспект щоденникової мовної картини світу 195
- Кумеда Олена* Фонетичні маркери книжності в мові Пантелеймона Куліша..... 205
- Пелипась Микола* Фразеологічні одиниці з компонентом-антропонімом 215

РЕЦЕНЗІЇ

- Невська Юлія* «Світ любить відкрито ніжними серцями...» (рецензія на поетичну збірку А.М. Поповського «У роздумах плінного часу...». Дніпро: Ліра, 2020. 184 с.)..... 225

НАШІ КОНСУЛЬТАЦІЇ

- Дільна Оксана* «Любов до вишиванки мені прищепила мій класний керівник» (Стилістичне використання координації підмета і присудка та фемінитиви)..... 231
- Сахарова Ольга* Гармонійний чи гармонічний..... 234

CONTENTS

CITY IN UKRAINIAN LINGUOCULTURE: HARMONY OF GENERATION

<i>Liudmyla Mialkowska</i> NECHUY-LEVYTSKY & V. PIDMOHYLNY (KYIV IN ARTISTIC TEXTS).....	7
<i>Olesia Tieliezhkina</i> KHARKIV: ONIM AND IMAGE IN UKRAINIAN POETRY	20
<i>Svitlana Bybyk</i> VOROSHYLOVHRAD – A METAPHOR OF LINGUOCULTURAL MEMORY (ACCORDING TO THE NOVEL OF THE SAME NAME BY SERHIY ZHADAN).....	28
<i>Nataliia Holikova</i> MENTAL IMAGE «CITY» IN THE ARTISTIC AND CHARACTER DISCOURSE OF V. PIDMOHYLNYI ...	46
<i>Halyna SIUTA</i> “I’M BECOMING AN URBANIST, I CAN’T DO WITHOUT THE CITY...” (city and man in the poetic discourse of the XXth century).....	57
<i>Iryna Hotsynets</i> IMAGES OF THE CITY AND THE VILLIAGE AS FRAGMENTS OF THE LINGUAL DESCRIPTION OF CHORNOBYL SPACE	75
<i>Larysa Holoivukh</i> LANGUAGE MARKERS OF CITY SUBCULTURE IN SERHIY ZHADAN’S NOVELS	86
<i>Olha Senkovich</i> LANGUAGE AESTHETICS OF CONCEPT “CITY” IN POETIC TEXTS BY B.-I. ANTONYCH	96
<i>Iryna Ivanenko</i> «THE CITY IS QUIET, SILVERY, SWAYING IN THE CRADLE OF VISION» (epithet characteristics of the city in the Ukrainian poetic language of XX century).....	109
<i>Larysa Movchun</i> STRUCTURE AND DYNAMICS OF THE RHYME FIELD “CITY”	120
<i>Anhelina Ganzha</i> LINGUISTIC LANDSCAPE OF DOCUMENTARY MOVIES ABOUT PAVLO ZAHREBELNYI	130
<i>Olena Ruda</i> URBAN LINGUISTICS IN UKRAINE: ATTAINMENTS AND PROSPECTS OF RESEARCHES.....	140

WORD IN THE TEXTS OF LESIA UKRAINKA

- Kateryna Horodenska* SEMANTIC-SYNTACTIC AND LEXICAL SPECIFICITY OF THE VOCATIVE IN THE IDIOLECT OF LESIA UKRAINKA..... 165
- Tetiana Kots* LEXICO-SEMANTIC PARADIGM OF THE CONCEPT OF SILENCE IN THE LESIA UKRAINKA'S LANGUAGE..... 173

FIGURES OF UKRAINIAN LINGUISTS

- Svitlana Yermolenko* CONSTANTS OF V.M. RUSANIVSKYI'S SCIENTIFIC STYLE 185

FROM THE HISTORY OF CULTURE AND WRITING

- Iryna Syrko* EVALUATIVE-AND-COGNITIVE ASPECT OF THE DIARY LINGUISTIC PICTURE OF THE WORLD..... 195
- Olena Kumeda* PHONETIC MARKERS OF *BOOKISH* TRADITION IN LANGUAGE OF PANTELEIMON KULISH 205
- Mykola Pelypas* PHRASEOLOGICAL UNITS WITH ANTHROPONYM COMPONENT 215

REVIEWS

- Yuliia Nevska* "LOVE THE WORLD OPENLY WITH TENDER HEARTS..." (a review of A.M. Popovsky's poetry collection "In the Reflections of the Flowing Time..." Dnipro: Lira, 2020. 184 p.) 225

OUR CONSULTATIONS

- Oksana Dilna* "MY CLASS TEACHER TEACHED ME TO LOVE EMBROIDERY" (stylistic use of subject coordination and predicate and femininities)..... 231
- Olha Sakharova* HARMONIYNYY OR HARMONICHNYY?..... 234